

UNA història de sarrià-sant gervasi... l'IES Menéndez y Pelayo

Un institut abans i després de la guerra

El franquisme va expropiar l'edifici a la mútua escolar Blanquerna i hi va traslladar el Salmerón

Dimecres, 17 de novembre - 00:00h.

Un edifici, dues històries. La guerra que va partir Espanya en dos també va deixar una empremta invisible als murs de l'institut de secundària IES Menéndez y Pelayo, que a partir del conflicte bèl·lic va adoptar el nom de l'intel·lectual càntabre (abans es deia institut Nicolás Salmerón) i es va instal·lar al centre construït per la mútua escolar Blanquerna a la Via Augusta.

Una de les històries comença el 1923 amb la creació de la mútua Blanquerna, sota l'assessorament del pedagog Alexandre Galí. **«Basava la pedagogia en l'humanisme cristià, el catalanisme i el desenvolupament de metodologies d'aprenentatge actives allunyades de la simple memorització repetitiva. L'esport i les arts eren part important del seu currículum»**, explica la professora Marta Ponti. El 1933 la mútua es va ubicar a l'edifici de la Via Augusta, obra de l'arquitecte Jaume Mestres i de concepció racionalista.

Des del carrer de Muntaner

L'any 1933 també va ser l'any del naixement de l'institut Nicolás Salmerón, impulsat pel govern de la Segona República **«després de la prohibició de l'ensenyament religiós»**, narra Vicenç Atanes, el director actual del Menéndez y Pelayo. El seu nom retia homenatge a un dels presidents de la Primera República. Els primers passos els va donar **«en una torre modernista del carrer de Muntaner»**. **«Fomentava una educació democràtica, laica, progressista i mixta»**, diu Ponti.

Però la guerra civil va trencar aquests dos esquemes educatius. La derrota del bàndol republicà el 1939 va provocar que l'institut Salmerón s'instal·lés a l'edifici de la Blanquerna, que perdés el seu nom i que part del seu professorat fos expedientat. Per la seva part, la mútua va ser dissolta; el director i part del professorat, depurats, i l'edifici, requisat. **«Va ser una incautació de guerra»**, puntualitza Ponti. El règim va batejar el centre amb el nom de Menéndez y Pelayo, i a les seves aules hi van deixar d'assistir les noies. Fins al 1973 l'institut no va tornar a ser mixt.

Les successives remodelacions van dotar aquest centre educatiu d'una sala d'actes i un gimnàs, així com d'altres dependències com laboratoris. L'última gran obra es va acabar el 2008, en vigília del 75è aniversari. Per les aules d'aquest institut han passat personalitats com l'arquitecte Oriol Bohigas, el pintor Antoni Tàpies, la directora de TV-3 Mònica Terribas, la portaveu d'ICV Dolors Camats o l'exfutbolista Carles Rexach.

A partir del curs que ve, els alumnes de 1r d'ESO **«tindran la possibilitat de reconèixer l'important paper social i cultural del centre, malgrat les tràgiques vicissituds durant el franquisme, gràcies al projecte Adopta un monument»**, explica la professora. El material didàctic, elaborat a quatre mans amb el professor de la UAB Antoni Bardavio Noví, ha comptat amb el suport de la Generalitat i la UAB. S'ha editat amb la col·laboració de l'ajuntament i de l'AMPA. El 15 de desembre es presentarà en societat a la sala d'actes de l'institut.